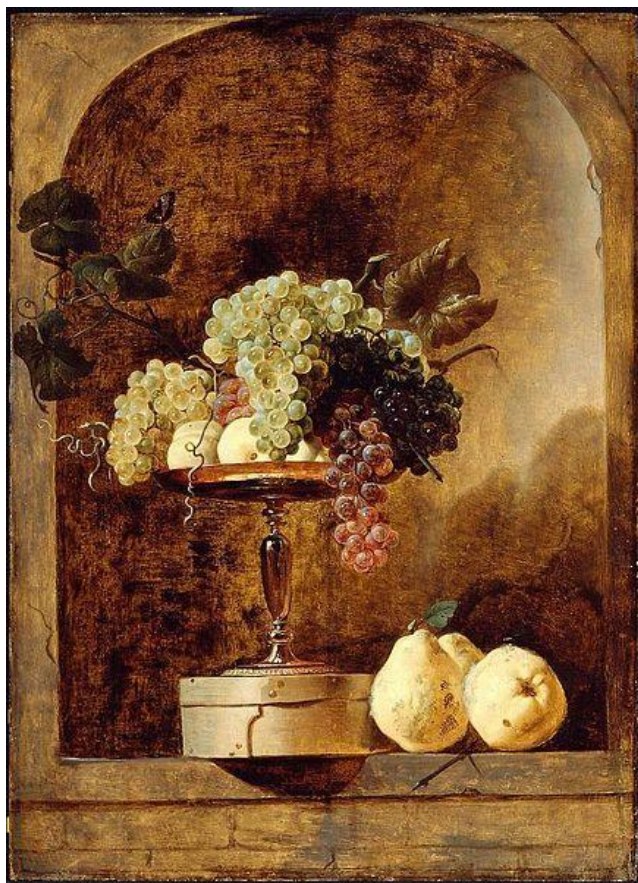

výkaly - pozri *dudok, zlato*

vykanie - Bednaříková: latinčina oslovenie osoby množným číslom nepoznala a nepripúšťala; vykanie, bežné od raného *stredoveku*, vzniklo vlastne nepochopením toho, že viacčlenné cisárske kolégium, aké v neskoršej *antike* na miesto jedného panovníka prevládalo, bolo oslovované ako celok aj v záležitostiach, ktoré sa týkali jedného člena; mala sa tak zrejme zdôrazniť (neexistujúca) jednota vlády a vôle všetkých spoluvládcov; pozri *vládca*

výkladové svetlo - *svetlo výkladové*

výklenok - pozri *apsida, nika, exedra, cavea, tokonoma, arkosolium, lokuli*

F. Snyders: Hrozno, broskyne a dule vo výklenku (16.st.)

B. Bruyn st.: Lebka vo výklenku (vanitas, 1530-1545)

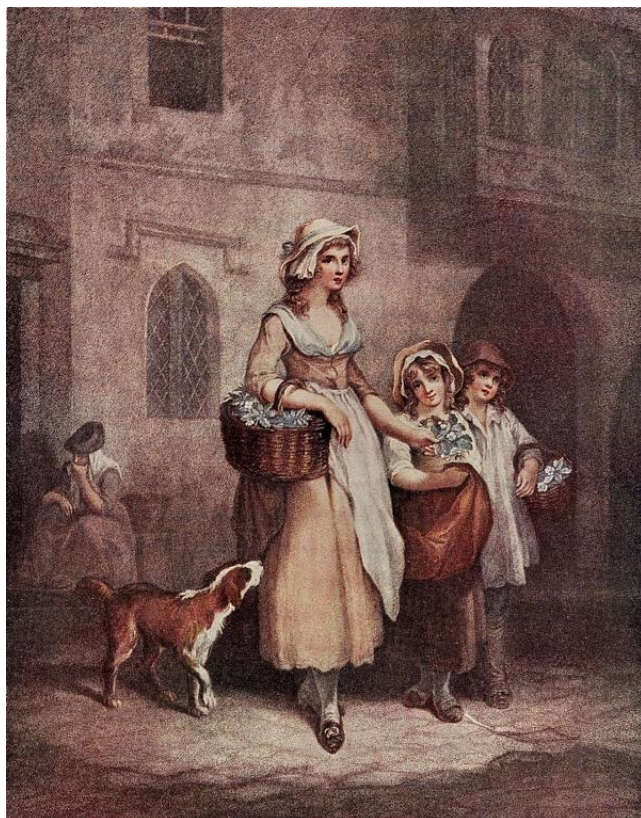
J. de Gheyn II.: Vanitas (1603)

Výkriky Londýna - angl. *Cries of London*; séria zobrazení drobných obyvateľov Londýna a londýnskej spodiny; predajcom tlače bol *Pierce Tampest* (†1717); pozri „*Londýn a chudobní Londýna*“, *remeslá, kultúra ulice, obchod; sociálny realizmus*

Francis Wheatley vystavil svoju sériu olejomalieb nazvanú „Výkriky Londýna“ na Kráľovskej akadémii medzi 1792-1795; dva rok predtým štyridsaťročný maliar skôr bol zvolený do Akadémie s prednosťou pre kráľa; dôsledkom toho bolo, že stratil ďalšie provízie z portrétov z aristokracie; strata jeho príjmu bola napokon dôsledkom jeho slávnej kariéry; Wheatley vyhlásil konkurz v roku 1793 a snažil sa nejako zarobiť si na živobytie až do svojej smrti v roku 1801, kedy Royal Academy zaplatila náklady na jeho pohreb; uprostred tohto zmätku, Wheatley vytvoril vznešené obrazy pouličných predajcov, ktoré sa zdali mať malý význam popri šľachtických portrétoch; teraz sú prácami, na ktorých spočíva jeho povest'; Wheatley sa narodil v Covent Garden v roku 1747, a bol dokonale spôsobilý vykresliť sokoliarov, medzi ktorými vyrastal a ktorých krik sa rozliehal v uliciach okolo trhu; spoznal staré kamenné piliere trhu budov, ktoré stále ešte dodnes stoja v tomto okolí a ktoré spoznať na jeho obrazoch; avšak tieto obrázky sú ďaleko od sociálnej reportáže, ako ju poznáme, a môžeme si všimnúť, že mnoho žien, ktoré vykreslil na svojich obrazoch sú si podobné a boli modelkami na Kráľovskej akadémii; platí to aj o ďalších detailoch; napriek idealizácii skutočnosti séria Výkriky Londýna bola projektom, v strede ktorého boli pracujúci ľudia ako jednotlivci charakterizovaní „rečou tela“; aj keď pre Wheatleyho kariéru a finančné zabezpečenie to bolo príliš neskoro, jeho práce poslúžili rytcem ako predloha pre výtačky, ktoré umelca preslávili; Luigi Schiavonetti dal vyryť prvé tri platne sviežim zamatovým bodkovaným tónom (pozri *mezzotinta*), štýlom, ktorý dodržiavali po sebe idúci rytci Cardon, Vendramin a Gaugain; pôvodná séria Výkriky Londýna bola tak populárna, že ostatní umelci je kopírovali a vydávali za originálne diela

<http://www.intaglio-fine-art.com/prints/london-cries.html>

<http://spitalfieldslife.com/2011/01/26/wheatleys-cries-of-london/>

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Prvosienky (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Mlieko! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Sladké čínske pomaranče! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Chcete nejaké zápalky? (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Čerstvé makrely! Čerstvé makrely! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Nože, nožnice, britvy nabrúsiť! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Čerstvo natrhany hrášok, čerstvý hrášok, z Hastingsu! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Čerešne a višne. Päť pencí za libru. Duke čerešne!
(ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Jahody, jahody, červené jahody! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Staré stoličky opraviť! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Nová pesnička, len pol penny za kus! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Horúci, pikantný perník, sladký!
(ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

L. Schiavonetti (rytec) podľa Francis Wheatley: Red'kev a karotku, tu! (ručne kolorovaná tlač zo série Výkriky Londýna, 18.st.)

Predavači zo série Výkriky Londýna na škatulke kravičky s tabakom a cigarami značky John Player & Sons (19.st.)

Thomas Rolandson: Kúpte si pascu, potkania pasca, kúpte pascu (zo série Výkriky Londýna, 18.-19.st.)

Thomas Rolandson: Kúpte si hus, moju tučnú hus (zo série Výkriky Londýna, 18.-19.st.)

Thomas Rolandson: Sošky. Rohožky pred dvere. Hlinené hrnce (zo série Výkriky Londýna, 18.-19.st.)

P. Sandby: Mladá žena ponúka pouličnú zábavu v podobe peep show (titulná stránka z tlačového seriálu „Twelve London Cries of London done from the Life“, 18.st.)

P. Sandby: Predavačka kvetín (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 18.st.)

P. Sandby: Predavačka zeleniny (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Rozhovor (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, pred 1772)

P. Sandby: Čerešne čierne srdcovky (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Predavačka rýb (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Pouličný predajca hrncov a panvíc (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 18.st.)

P. Sandby: Pouličný predajca uhlia a kôf (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Mestský predavač (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1764)

P. Sandby: Predavačka čipky (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Predavačka mlieka (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 18.st.)

P. Sandby: Prajete si nejaké lyžice? (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Predavačka makrel (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1760)

P. Sandby: Čistič topánok (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Predavač muffin (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Akákoľvek vec do kuchyne (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 18.st.)

P. Sandby: Iba oheň a žiadny dym (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Drotár a jeho žena (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Spevák balád (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1760)

P. Sandby: Predavač palíc (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1760)

P. Sandby: Akékoľvek držky alebo nohy alebo teľacie nohy (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1760)

P. Sandby: Predavač muffín (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

P. Sandby: Spevák balád (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1760)

P. Sandby: Posledná reč umierajúceho a spoved' (zo série „Twelve London Cries of London done from the Life“, 1759)

M. Laroon I, P. Tempest: Clark, majster anglického držania tela (z cyklu Výkriky Londýna, 1733)

vykrývaný lept - lept vykrývaný

vykrývacia technika - rezerváž 1

vykúpenie - v kresťanstve je symbolom vykúpenia *jablko*, po ktorom siaha *Kristus* dieťa (pozri *Jezuliatko*), a tým berie symbolicky na seba *hriech* sveta; pozri *spasenie*; *jablko, plod, sv. grál* (Lurker); *pochodeň* (Heinz-Mohr); *arma Christi* (Biedermann); *antropocentrizmus*; *Zostúpenie do pekiel*, *Uzdravenie ochrnutého* (Hall); *koleso vykúpenia* (Betz); *rybník Bethesda*

Nový biblický slovník: vykúpenie od zlého zaplatením určitej ceny; ide o viac ako vyslobodenie; ide o prepustenie po zaplatení výkupného (vojnoví zajatci môžu byť prepustení po zaplatení výkupného); v tomto zmysle bola Kristova smrť „výkupným za mnohých“ (*Marek 10,45*); pri fiktívnom obchode uskutočnenom nejakým bohom by otrok zaplatil za svoju slobodu do chrámovej *pokladnice*; potom by podstúpil slávnostný obrad, v priebehu ktorého by bol predaný bohu, „aby získal slobodu“; technicky by naďalej zostal jeho otrokom a mohli mu byť uložené niektoré náboženské povinnosti; ale vo vzťahu k ľuďom získal od tej chvíle slobodu; otrok tiež mohol zaplatiť cenu svojmu pánovi; jednako len vo všetkých formách prepúšťania je typické zaplatenie výkupnej ceny (gréč. lytron); tomuto procesu sa začalo hovoriť „vykúpenie“; v hebrejskom spoločenstve jestvovali rôzne situácie, ktoré umožňovali realizovať vykúpenie a ktoré sú uvedené v *Exodu* (21,28-30): napr. pokiaľ zviera, ktoré človek mal strážiť, smrteľne zranilo iného človeka, zákon jasne hovoril: smrť ukameňovaním zvierat'a a smrť majiteľa; ale nakoľko nešlo o úkladnú *vraždu*, mohlo byť uložené výkupné (hebr. koper); vinník musel zaplatiť určitú peňažnú čiastku a vykúpiť svoj život; Ježiš učil, že každý, kto hreší, je otrokom hriechu (*Ján 8,35*); za hriech ich čaká smrť, lebo „mzdou hriechu je smrť“ (List apoštola Pavla Rimanom 7,14); hriešnici sú otrokmi odsúdenými na smrť; starý svet sa dostal do situácie, v ktorej bolo potrebné volať po vykúpení; kedy k nemu nedošlo, otroctvo (hriechu) by trvalo ďalej a rozsudok smrti by bol vykonaný; na tomto pozadí je treba vidieť Kristove ukrižovanie; je to cena zaplatená za prepustenie otrokov (ktorých vlastní hriech), aby odsúdenci mohli opäť získať slobodu; metafore

vykúpenia dodáva silu trvalé vedomie o zaplatení ceny; ale práve tento bod spochybňujú tí, ktorí sa domnievajú, že vykúpenie je to isté ako oslobodenie; tento názor údajne podporujú starozákonné texty, v ktorých sa hovorí, že *Hospodin* vykúpil svoj ľud (*Exodus 6,6; Žalmy 77,14n* a d.); ale je predsa nemysliteľné, aby *Hospodin* niekomu platil; v niektorých starozákonných textoch je *Hospodin* predstavovaný ako tak mocný, že všetka moc národov je proti nemu nepatrnou vecou; avšak nenájdeme v nich termín vykúpenie; a tam, kde sa termín vykúpenie objavuje, ide ruka v ruku s predstavou úsilia; *Hospodin* vykupuje (svoj ľud) s natihnutou rukou, dáva poznať svoju silu; svoj ľud vykupuje pre seba a požadovanou cenou je úsilie; pozri *SMLRB*

Vykupiteľ - 1. pomenovanie v súvislosti s Kristovou smrťou (pozri *ukrižovanie*) a tiež obrazový typ *Ježiša Krista*; pozri *jablko, Adam (3), mandejci; SMLRB; Salvator, Soter, Spasiteľ, Mesiáš, Kristus*
2.v iránskej mytológii vykupiteľ symbolizovaný *perlou*
3.v malajzijskom *budhizme* pozri *Avalókitéšvara*

-výraz vykupiteľ sa objavuje v Starom zánone v Knihe Jóbovej (19,25); v kresťanskej teológii je Ježiš niekedy označovaný ako Vykupiteľ; hoci evanjeliá nepoužívajú titul *Spasiteľ*, slovo vykúpenie je použité v niekoľkých Pavlových listov; sv. Pavol používa pojem vykúpenie v prvom rade v spasiteľskom význame Kristovej smrti; anglické slovo vykúpenie znamená „repo“ alebo „spätný výkup“ a v Starom zákone sa odvoláva na výkupné otrokov (*Exodus 21: 8*); v Novom zákone sa používa pre označenie vyslobodenia z hriechu a slobody zo zajatia

[https://en.wikipedia.org/wiki/Redeemer_\(Christianity\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Redeemer_(Christianity))

A. Rublev: Kristus Vykupiteľ (1410)

Tizian: Kristus Vykupiteľ (16.st.)

StredoEurópsky maliar z 1. polovice 18.storočia: Alegória Ježiša dieťaťa ako budúceho Vykupiteľa (1700-1750)

W. Blake: Kristus ako vykupiteľ človeka (1808)